

Prawo w pracy eksperta

Zmiany w systemie awansu zawodowego nauczycieli

Katarzyna Malicka-Pędzik

Prawo w pracy eksperta

Zmiany w systemie awansu zawodowego nauczycieli

Katarzyna Malicka-Pędzik

Ośrodek Rozwoju Edukacji
Warszawa 2021

Konsultacja merytoryczna
Wydział Innowacji i Rozwoju
Iwona Konopka

Redakcja i korekta
Elżbieta Gorazińska

Redakcja techniczna i skład
Projekt okładki, layout
Wojciech Romerowicz

Fotografia na okładce: © AerialMike/Bank zdjęć Photogenica

© Ośrodek Rozwoju Edukacji
Warszawa 2021
Wydanie I

ISBN 978-83-66830-29-5

Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
tel. 22 345 37 00
www.ore.edu.pl

Spis treści

1. Charakterystyka systemu awansu zawodowego nauczycieli.....	4
2. Procedury uzyskiwania poszczególnych stopni awansu w świetle obowiązującego prawa.....	6
3. Ścieżka awansu zawodowego nauczyciela.....	7
4. Procedury uzyskiwania poszczególnych stopni awansu zawodowego nauczyciela.....	8
4.1. Procedura awansu nauczyciela stażysty.....	8
4.2. Procedura awansu nauczyciela kontraktowego.....	11
4.3. Procedura awansu nauczyciela mianowanego.....	14
4.4. Awans zawodowy nauczycieli akademickich oraz nauczycieli legitymujących się stopniem naukowym.....	17
4.5. Awans zawodowy dyrektorów, nauczycieli zatrudnionych w urzędach, zwolnionych ze świadczenia pracy w związku z oddelegowaniem do pracy w związkach zawodowych.....	17
4.6. Dyrektor placówki oświatowej.....	18
4.7. Wizytatorzy, pracownicy komisji egzaminacyjnych, ogólnokrajowych placówek doskonalenia zawodowego.....	19
4.8. Nauczyciele zwolnieni z obowiązku świadczenia pracy na podstawie ustawy o związkach zawodowych.....	19
5. Wydłużenie stażu.....	20
6. Przepisy przejściowe.....	21
7. Stan prawny do 31 sierpnia 2018 r.	22
8. Stan prawny od 1 września 2018 r. do 31 sierpnia 2019 r.	24
9. Stan prawny od 1 września 2019 r. (obowiązujący).....	25
10. Praca eksperta do spraw awansu zawodowego w komisjach egzaminacyjnych i kwalifikacyjnych.....	27
Bibliografia.....	31
Ustawy.....	31
Rozporządzenia	32
Orzeczenia.....	32

Charakterystyka systemu awansu zawodowego nauczycieli

Przepisy wprowadzające obowiązujący system awansu zawodowego nauczycieli zostały przyjęte *Ustawą z dnia 18 lutego 2000 r. o zmianie ustawy – Karta Nauczyciela oraz o zmianie niektórych innych ustaw* (Dz.U. 2000, nr 19, poz. 239).

Podstawowym celem nowelizacji było wdrożenie nowej koncepcji rozwoju zawodowego nauczycieli, umożliwiającego im rzeczywisty awans w zawodzie, motywację do ustawicznego doskonalenia oraz powiązany z awansem system gratyfikacji finansowej.

Jak czytamy w uzasadnieniu do projektu aktu wykonawczego: [system awansu przewidywał] *szczeble „pionowego” awansu zawodowego dla tych nauczycieli, którzy zdecydują się na podnoszenie swoich kwalifikacji zawodowych, jakości pracy i wzbogacania warsztatu pracy. Stwarza także możliwości awansu „poziomego” w szkole lub placówce w postaci pełnienia przez doświadczonych już nauczycieli nowych funkcji [...] opiekuna nauczyciela stażysty i nauczyciela kontraktowego, lidera wewnątrzszkolnego doskonalenia zawodowego, lidera zespołu przedmiotowego, lidera zespołu wychowawczego*¹.

W systemie przyjęto cztery stopnie statusu zawodowego nauczyciela:

- 1) nauczyciel stażysta,
- 2) nauczyciel kontraktowy,
- 3) nauczyciel mianowany,
- 4) nauczyciel dyplomowany.

Uzyskanie kolejnego, wyższego stopnia awansu związane z podwyżką wynagrodzenia zasadniczego nauczyciela. Ponadto awans na stopień nauczyciela mianowanego oraz dyplomowanego pozwalał na zatrudnienie nauczyciela na podstawie mianowania, co wiązało się z pewną stabilizacją zatrudnienia.

Warto pamiętać, że wprowadzenie regulacji w zakresie awansu zawodowego nauczyciela zbiegło się w czasie z reformą ustroju szkolnego i co do założenia miało ją wspomagać. Zastąpiono bowiem system uzależniający wynagrodzenie nauczyciela od poziomu wykształcenia oraz stażu pracy, gdzie najwyższy poziom wynagrodzeń nauczyciele osiągnęli w miarę upływu czasu, niemal u schyłku kariery po około 30 latach pracy. Powiązanie wzrostu płac z aktywnością i doskonaleniem zawodowym nauczyciela miało wspomóc realizację założeń reformy oświaty.

Kolejne akty wykonawcze do ustawy oraz ich nowelizacje z sierpnia 2000 r., maja 2002 r., grudnia 2004 r., listopada 2007 r., listopada 2010 r. czy wreszcie marca 2013 r. zmieniały w szczególności wymagania niezbędne do uzyskiwania poszczególnych stopni awansu,

¹ [https://orka.sejm.gov.pl/RejestrD.nsf/wgdruku/1447/\\$file/1447.pdf](https://orka.sejm.gov.pl/RejestrD.nsf/wgdruku/1447/$file/1447.pdf) [dostęp: 10 kwietnia 2021 r.].

zasady organizacji pracy komisji kwalifikacyjnych i egzaminacyjnych oraz sposób dokumentowania dorobku zawodowego nauczycieli ubiegających się o awans.

Ocena systemu awansu zawodowego nie była nigdy jednoznaczna zarówno wśród badaczy, jak i środowiska oświatowego. Badania Anny Wiłkomirskiej i Anny Zielińskiej, opublikowane w 2013 r., ukazały skrajnie różne opinie – od pozytywnej oceny awansu nauczycieli dla doskonalenia jakości pracy szkoły, motywowania do osobistego doskonalenia zawodowego do negatywnego zapatrywania na przerost biurokracji i pewną fikcyjność awansu. Autorki pokusiły się o rekomendacje, w których proponowały między innymi zmianę wymagań na poszczególne stopnie, powiązanie awansu nauczycieli z potrzebami szkoły, zwiększenie kompetencji dyrektora czy stworzenie systemu weryfikowania jakości oferowanych nauczycielom form doskonalenia².

System awansu zawodowego nauczycieli był również przedmiotem badań Magdaleny Szumiec, która w publikacji *System awansu zawodowego nauczycieli. Ocena kluczowego elementu reformy edukacji* przeanalizowała system awansu między innymi pod kątem zapewnienia jakości pracy nauczycieli oraz ich motywacji³. Badani nauczyciele przyznali, że system awansu jest dla nich motywacją do podejmowania wysiłku doskonalenia jakości ich pracy. Awans miał największy wpływ na zmiany w zakresie stosowania nowoczesnych metod i technik nauczania, wzbogacenie oferty zajęć pozalekcyjnych oraz wzbogacenia wizerunku szkoły w środowisku⁴. Jednocześnie rozpoczęcie procedury awansu nauczyciele wiązali zwykle z wizją uzyskania wyższego wynagrodzenia oraz wyrażali obawy o spadek aktywności, a nawet stagnację po uzyskaniu najwyższego stopnia awansu zawodowego⁵.

We wnioskach z badań Magdalena Szumiec postuluje odbiurokratyzowanie systemu awansu, wprowadzenie systemu rzeczywistej, praktycznej weryfikacji kwalifikacji nauczyciela na poszczególnych stopniach awansu, rzetelny system oceniania pracy. Proponuje również selekcję kandydatów do zawodu nauczyciela i umożliwienie rozwiązywania umowy o pracę z osobami, które nie podejmują rozwoju zawodowego⁶.

Prowadzone przez Ministra Edukacji Narodowej w latach 2015–2017 działania monitorujące system awansu zawodowego, podejmowane w trybie nadzoru oraz konsultacji, zostały wykorzystane do zmiany uregulowań prawnych w zakresie funkcjonowania systemu awansu zawodowego.

² Wiłkomirska A., Zielińska A., (2013), *Ocena systemu awansu zawodowego nauczycieli w Polsce. Studium empiryczne*, Warszawa: Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, s. 152.

³ Szumiec M., (2016), *System awansu zawodowego nauczycieli. Ocena kluczowego elementu reformy edukacji*, Warszawa: Oficyna Wydawnicza Impuls.

⁴ Ibidem, s. 291.

⁵ Ibidem.

⁶ Ibidem, s. 304–306.

Rezultaty prowadzonych badań zostały przywołane w *Informacji o wynikach kontroli Najwyższej Izby Kontroli. System awansu zawodowego nauczycieli z 2018 roku.*⁷ Wynika z nich, że po uzyskaniu kolejnego stopnia awansu spada aktywność nauczycieli. Raport ujawnił również nieprawidłowości w zakresie organizowania i dokumentowania procedury awansu.

Z dniem 1 września 2018 r. system awansu został zmodyfikowany kolejnym aktem wykonawczym, czyli *Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 26 lipca 2018 r. w sprawie uzyskiwania stopni awansu zawodowego przez nauczycieli* (Dz.U. 2018, poz. 1574).

Najdalej idącą zmianą było znaczne wydłużenie systemu awansu (z 10 do 15 lat do uzyskania stopnia nauczyciela dyplomowanego) oraz powiązanie awansu zawodowego z koniecznością dokonania oceny pracy za okres stażu, która zastąpiła ocenę dorobku zawodowego. Aktami sankcjonującymi tę zmianę były *Ustawa z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych*, która wprowadziła modyfikacje w *Karcie Nauczyciela* (Dz.U. 2017, poz. 2203) oraz *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 29 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych kryteriów i trybu dokonywania oceny pracy nauczycieli, zakresu informacji zawartych w karcie oceny pracy, składu i sposobu powoływania zespołu oceniającego oraz trybu postępowania odwoławczego* (Dz.U. 2018, poz. 1133).

Szczegółowe kryteria oceniania, autonomia dyrektorów w ustalaniu wskaźników, co w rezultacie prowadziło do braku pewnego obiektywizmu w ocenianiu nauczycieli, oraz znaczące odłożenie w czasie możliwości awansu wywoływały falę krytyki i w rezultacie Ministerstwo Edukacji Narodowej wycofało się z większości wprowadzonych zmian.

2

Procedury uzyskiwania poszczególnych stopni awansu w świetle obowiązującego prawa

Postępowanie w ramach procedury uzyskiwania kolejnych stopni awansu zawodowego regulują następujące akty prawne:

- 1) *Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela* w zakresie art. 9b–9g (tekst jednolity Dz.U. 2019, poz. 2215, ze zm.) – **zwana dalej KN.**
- 2) *Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego* w zakresie art. 10 § 1, art. 66a § 1–3 oraz art. 129 § 1 i 2 (tekst jednolity Dz.U. 2021, poz. 735) – **zwana dalej KPA.**
- 3) *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 26 lipca 2018 r. w sprawie uzyskiwania stopni awansu zawodowego przez nauczycieli* (tekst jednolity Dz.U. 2020, poz. 2200) – **zwane dalej r.a.z.n.**

⁷ *Informacja o wynikach kontroli Najwyższej Izby Kontroli. System awansu zawodowego nauczycieli z 28 sierpnia 2018 r.*, https://www.nik.gov.pl/kontrole/wyniki-kontroli-nik/pobierz_px_remote_kno_p_07_079_200804041117251207300645_01,typ,k.pdf [dostęp: 10 kwietnia 2021 r.].

3

Ścieżka awansu zawodowego nauczyciela

Nauczyciel rozpoczynający pracę w szkole/placówce oświatowej staje się z mocy prawa nauczycielem stażystą. **Nauczyciel stażysta** odbywa staż na stopień nauczyciela kontraktowego trwający 9 miesięcy. Po uzyskaniu pozytywnej oceny dorobku za okres stażu i akceptacji komisji kwalifikacyjnej powołanej w placówce zatrudniającej nauczyciela staje się nauczycielem kontraktowym.

Nauczyciel kontraktowy zobowiązany jest do przepracowania w szkole 2 lat (rozumianych jako pozostawanie w stosunku pracy) przed podjęciem kolejnego stażu.

Nauczyciel kontraktowy uzyskuje stopień nauczyciela mianowanego po odbyciu, na swój wniosek, stażu w wymiarze 2 lat i 9 miesięcy, uzyskaniu pozytywnej oceny dorobku za okres stażu oraz zdaniu egzaminu organizowanego przez organ prowadzący szkołę/placówkę.

Nauczyciel mianowany zobowiązany jest do przepracowania w szkole 1 roku (rozumianego jako pozostawanie w stosunku pracy) przed podjęciem kolejnego stażu.

Nauczyciel mianowany uzyskuje stopień nauczyciela dyplomowanego po odbyciu, na swój wniosek, stażu w wymiarze 2 lat i 9 miesięcy, uzyskaniu pozytywnej oceny dorobku za okres stażu oraz otrzymaniu akceptacji komisji kwalifikacyjnej prowadzonej w organie nadzoru pedagogicznego. **Czas niezbędny do uzyskania stopnia awansu zawodowego nauczyciela dyplomowanego wynosi zatem 10 lat.**

Warunkiem nadania nauczycielowi kolejnego stopnia awansu zawodowego jest spełnienie wymagań kwalifikacyjnych, odbycie stażu zakończonego pozytywną oceną dorobku zawodowego nauczyciela oraz uzyskanie akceptacji komisji kwalifikacyjnej (nauczyciel stażysta i nauczyciel mianowany) bądź zdanie egzaminu w przypadku nauczyciela kontraktowego.

Rozpoczęcie stażu na każdy stopień awansu zawodowego możliwe jest w sytuacji, kiedy nauczyciel zatrudniony jest zgodnie z kwalifikacjami w wymiarze przynajmniej $\frac{1}{2}$ wymaganego dla danego stanowiska czasu pracy.

Procedury uzyskiwania poszczególnych stopni awansu zawodowego nauczyciela

Obowiązujący od 1 września 2019 r. stan prawny w zakresie awansu zawodowego nauczyciela został wprowadzony *Ustawą z dnia 13 czerwca 2019 r. o zmianie ustawy – Karta Nauczyciela oraz niektórych innych ustaw* (Dz.U. 2019, poz.1287). Ustawa określiła zasady dokonywania oceny pracy nauczycieli oraz oceny dorobku zawodowego za okres stażu. Oczekiwana przez środowisko nauczycielskie zmianą był również powrót do ścieżki awansu w zakresie czasu niezbędnego do uzyskania stopnia awansu zawodowego nauczyciela dyplomowanego na poziomie 10 lat.

Zgodnie ze znowelizowaną *Kartą Nauczyciela* warunkiem nadania nauczycielowi kolejnego stopnia awansu zawodowego jest spełnienie wymagań kwalifikacyjnych, odbycie stażu zakończonego pozytywną oceną dorobku zawodowego nauczyciela oraz uzyskanie akceptacji komisji kwalifikacyjnej (nauczyciel stażysta i nauczyciel mianowany) bądź zdanie egzaminu w przypadku nauczyciela kontraktowego.

Od 1 września 2019 roku wprowadzono również zmianę obowiązującego aktu wykonawczego *Rozporządzeniem z dnia 23 sierpnia 2019 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie uzyskiwania stopni awansu zawodowego przez nauczycieli* (Dz.U. 2019, poz.1650). W grudniu 2020 roku opublikowano tekst jednolity *Rozporządzenia w sprawie uzyskiwania stopni awansu zawodowego przez nauczycieli* (Dz.U. 2020, poz.2200), co ułatwia korzystanie z cytowanego aktu.

4.1. Procedura awansu nauczyciela stażysty

Rozpoczęcie stażu na stopień nauczyciela kontraktowego (Art. 9d ust. 1 i ust. 2 KN)

Z mocy prawa nauczyciel nie składa wniosku do dyrektora. Staż rozpoczyna się z początkiem roku szkolnego, nie później jednak niż w ciągu 14 dni od dnia rozpoczęcia zajęć. W przypadku nawiązania stosunku pracy po upływie 14 dni – nauczyciel nie rozpoczyna stażu w danym roku szkolnym.

Złożenie do dyrektora planu rozwoju zawodowego (Art. 9c ust. 3 i ust. 4 KN; §3 i §6 r.a.z.n.)

Plan rozwoju zawodowego nauczyciela stażysty opracowany jest we współpracy z opiekunem stażu, z uwzględnieniem wymagań opisanych w rozporządzeniu.

Zmiana planu rozwoju zgodnie ze wskazaniem dyrektora (§3 ust.3 i ust. 4 r.a.z.n.)

Zmiany dokonywane są pisemnie na zlecenie dyrektora. Dyrektor oprócz zakresu zmian do wprowadzenia określa również termin na ich dokonanie – nie krótszy jednak niż trzy dni robocze.

Zatwierdzenie planu rozwoju przez dyrektora (§3 ust.3 i ust. 4 r.a.z.n.)

Dyrektor zatwierdza plan rozwoju w terminie 30 dni od dnia rozpoczęcia zajęć lub w terminie 7 dni od złożenia poprawionego planu rozwoju. Dokonuje tego poprzez adnotację na planie rozwoju zawodowego zaakceptowanym do realizacji przez dyrektora.

Realizacja planu rozwoju zawodowego w okresie stażu (Art. 9c ust.1 pkt 1); §6 r.a.z.n.)

Dokumentowanie zrealizowanych działań powinno odbywać się zgodnie z założeniami planu rozwoju oraz praktyką placówki, w której nauczyciel odbywa staż.

Przedłożenie dyrektorowi sprawozdania z realizacji planu rozwoju zawodowego (Art. 9c ust. 3 KN; § 4 ust. 5 r.a.z.n.)

Sprawozdanie nauczyciela stażysty składane jest w terminie 7 dni od dnia zakończenia stażu i powinno odnosić się do efektów działań zrealizowanych dla potwierdzenia spełniania wymagań na stopień nauczyciela kontraktowego.

Opiekun stażu przedstawia dyrektorowi projekt oceny dorobku zawodowego nauczyciela (§5 ust. 2 r.a.z.n.)

Projekt oceny dorobku opracowywany jest z uwzględnieniem obserwowanych przez opiekuna stażu zajęć prowadzonych przez nauczyciela oraz stopnia zaangażowania w realizację wymagań koniecznych do uzyskania stopnia nauczyciela kontraktowego.

Zasięgnięcie opinii rodziców w sprawie oceny dorobku zawodowego nauczyciela stażysty (Art.9c ust.5a i 5b KN)

Dyrektor kieruje wnioskiem do rady rodziców o wydanie opinii w sprawie oceny dorobku zawodowego nauczyciela stażysty niezwłocznie po otrzymaniu sprawozdania nauczyciela.

Wydanie opinii rady rodziców (Art.9c ust.5a i 5b KN)

Rada rodziców powinna przedstawić swoją opinię w terminie 14 dni od dnia otrzymania wniosku. Nieprzedstawienie opinii rady rodziców nie wstrzymuje dokonania oceny dorobku.

Dokonanie oceny dorobku zawodowego nauczyciela (Art. 9c ust. 5a i ust. 5c KN)

Ocena dorobku zawodowego nauczyciela może być pozytywna lub negatywna. Ocena jest sporządzana na piśmie i zawiera uzasadnienie oraz pouczenie o możliwości wniesienia odwołania.

Odwołanie do organu sprawującego nadzór pedagogiczny od ustalonej przez dyrektora oceny dorobku zawodowego nauczyciela (Art. 9c ust. 5d, ust. 5e i ust. 5f KN)

Odwołanie składa oceniany nauczyciel za pośrednictwem dyrektora szkoły w terminie 14 dni od otrzymania oceny dorobku. Ocena dorobku ustalona przez organ nadzoru pedagogicznego jest ostateczna.

W przypadku niedotrzymania przez organ sprawujący nadzór pedagogiczny terminu rozpatrzenia odwołania (21 dni) nauczyciel jest dopuszczony do rozmowy kwalifikacyjnej.

W przypadku gdy ostateczna ocena dorobku zawodowego nauczyciela jest negatywna, ponowna ocena może być dokonana po odbyciu, na wniosek nauczyciela i za zgodą dyrektora szkoły, dodatkowego stażu w wymiarze 9 miesięcy.

Wniosek o postępowanie kwalifikacyjne (Art. 9b ust. 2, art. 9d ust. 7 i art. 9g ust. 5 KN)

Nauczyciel składa wniosek o podjęcie postępowania kwalifikacyjnego w roku uzyskania pozytywnej oceny dorobku zawodowego za okres stażu. (Jeżeli otrzymał ocenę dorobku w czerwcu, to termin upływa w 31 grudnia danego roku). Nauczyciel może wskazać we wniosku, aby w skład komisji kwalifikacyjnej wszedł przedstawiciel określonego przez niego związku zawodowego. **W razie niedotrzymania terminu złożenia wniosku nauczyciel musi ponownie odbyć staż w pełnym wymiarze.**

Analiza formalna wniosku prowadzona przez dyrektora (§ 11 ust. 1 i ust. 2 r.a.z.n.)

Jeżeli analiza formalna wykaże braki, dyrektor wskazuje nauczycielowi stwierdzone braki i wzywa nauczyciela do ich usunięcia w terminie 14 dni, wraz z pouczeniem, że nieusunięcie tych braków spowoduje pozostawienie wniosku bez rozpoznania.

Powołanie komisji kwalifikacyjnej (Art. 9g ust. 1 KN, § 11 ust. 3 r.a.z.n.)

Dyrektor wydaje zarządzenie w sprawie powołania komisji kwalifikacyjnej. Powiadamia nauczyciela o terminie i miejscu przeprowadzenia rozmowy na co najmniej 7 dni przed dniem posiedzenia komisji.

Rozmowa przed komisją kwalifikacyjną (Art. 9g ust. 4, ust. 8 pkt 1 i ust. 9 KN, § 12, § 13, § 14 i § 15 r.a.z.n.)

Nauczyciel po zakończeniu prac komisji uzyskuje jej zaświadczenie o akceptacji. Nauczyciel, który nie uzyskał akceptacji, może ponownie złożyć wniosek o podjęcie postępowania kwalifikacyjnego po odbyciu, na wniosek nauczyciela i za zgodą dyrektora szkoły, dodatkowego stażu w wymiarze 9 miesięcy, z zastrzeżeniem, że nauczyciel stażysta może przystąpić ponownie do rozmowy z komisją tylko jeden raz w danej szkole.

Decyzja w sprawie nadania stopnia awansu zawodowego nauczyciela kontraktowego (Art. 9b ust. 1 pkt 1, ust. 3, ust. 3a, ust. 4 pkt 1, ust. 5 i ust. 6 KN, Art. 10 § 1 KPA)

Wydawane dokumenty to: Akt nadania stopnia awansu zawodowego nauczyciela kontraktowego lub decyzja o odmowie nadania stopnia awansu zawodowego nauczyciela kontraktowego.

Decyzję w sprawie nadania stopnia awansu zawodowego nauczyciela kontraktowego wydaje się do 31 sierpnia danego roku – jeżeli nauczyciel złożył wniosek o podjęcie postępowania kwalifikacyjnego do 30 czerwca albo do 31 grudnia – jeżeli nauczyciel złożył wniosek o podjęcie postępowania kwalifikacyjnego do 31 października. Dyrektor szkoły przed wydaniem decyzji zapewnia nauczycielowi możliwość wypowiedzenia się co do zebranych dokumentów.

Odwołanie od decyzji w sprawie nadania stopnia awansu zawodowego (Art. 9b ust. 7 pkt 1 KN Art. 129 § 1 i 2 KPA)

Odwołanie od decyzji w sprawie nadania stopnia awansu zawodowego nauczyciela kontraktowego wnosi się do organu prowadzącego w terminie 14 dni od daty jej otrzymania. Odwołanie składa się za pośrednictwem dyrektora.

4.2. Procedura awansu nauczyciela kontraktowego

Rozpoczęcie stażu na stopień nauczyciela mianowanego (Art. 9d ust. 1, ust. 2 i ust. 4 KN)

Nauczyciel kontraktowy może rozpocząć staż na stopień nauczyciela mianowanego po przepracowaniu w szkole co najmniej 2 lat od dnia nadania mu stopnia awansu zawodowego nauczyciela kontraktowego. Warunkiem rozpoczęcia stażu jest złożenie wniosku do dyrektora. Staż rozpoczyna się z początkiem roku szkolnego, nie później jednak niż w ciągu 14 dni od dnia rozpoczęcia zajęć. W przypadku nawiązania stosunku pracy po upływie 14 dni nauczyciel nie rozpoczyna stażu w danym roku szkolnym.

Złożenie do dyrektora planu rozwoju zawodowego (Art. 9c ust. 3 i ust. 4 KN, § 3 i § 7 r.a.z.n.)

Plan rozwoju zawodowego nauczyciela kontraktowego opracowany jest we współpracy z opiekunem stażu, z uwzględnieniem wymagań opisanych w rozporządzeniu. Plan składany jest równocześnie z wnioskiem o rozpoczęcie stażu.

Zmiana planu rozwoju zgodnie ze wskazaniem dyrektora (§ 3 ust. 3 i ust. 4 r.a.z.n.)

Dyrektor może wydać pisemne zalecenie wprowadzenia niezbędnych zmian. Oprócz zakresu zmian do wprowadzenia określa również termin ich dokonania – nie krótszy niż trzy dni robocze.

Zatwierdzenie planu rozwoju przez dyrektora (§ 3 ust. 3 i ust. 4 r.a.z.n.)

Plan rozwoju zawodowego nauczyciela dyrektor zatwierdza w terminie do 30 dni od rozpoczęcia zajęć w danym roku szkolnym bądź w terminie 7 dni od złożenia poprawionego planu. Zatwierdzenie ma najczęściej formę adnotacji na planie rozwoju zawodowego zaakceptowanym do realizacji.

Realizacja planu rozwoju zawodowego w okresie stażu (Art. 9c ust. 1 pkt 2), § 7 r.a.z.n.)

Dokumentowanie zrealizowanych działań odbywa się na bieżąco, zgodnie z założeniami planu rozwoju oraz praktyką placówki, w której nauczyciel odbywa staż.

Przedłożenie dyrektorowi sprawozdania z realizacji planu rozwoju zawodowego (Art. 9c ust. 3 KN, § 4 ust. 5 i § 7 r.a.z.n.)

Sprawozdanie nauczyciela kontraktowego powinno odnosić się do analizy efektów działań zrealizowanych dla potwierdzenia wymagań niezbędnych do uzyskania stopnia awansu zawodowego nauczyciela mianowanego.

Opiekun stażu przedstawia dyrektorowi projekt oceny dorobku zawodowego nauczyciela (§ 5 ust. 2 r.a.z.n.)

Projekt oceny dorobku uwzględnia w szczególności obserwowane przez opiekuna zajęcia oraz zaangażowanie nauczyciela w realizację wymagań koniecznych do uzyskania stopnia nauczyciela mianowanego.

Zasiedlenie opinii rodziców w sprawie oceny dorobku zawodowego nauczyciela kontraktowego (Art.9c ust.5a i 5b)

Dyrektor kieruje wnioskiem do rady rodziców o wydanie opinii w sprawie oceny dorobku zawodowego niezwłocznie po otrzymaniu sprawozdania nauczyciela.

Wydanie opinii rady rodziców (Art. 9c ust.5a i 5b). Rada rodziców powinna przedstawić swoją opinię w terminie 14 dni od dnia otrzymania wniosku. Nieprzedstawienie opinii rady rodziców nie wstrzymuje dokonania oceny dorobku.

Dokonanie oceny dorobku zawodowego nauczyciela (Art. 9c ust. 5a, ust. 5c i ust. 5d KN)

Ocena dorobku zawodowego nauczyciela za okres stażu może być pozytywna lub negatywna. Ocena jest sporządzana na piśmie i zawiera uzasadnienie oraz pouczenie o możliwości wniesienia odwołania.

Odwołanie do organu sprawującego nadzór pedagogiczny od ustalonej przez dyrektora oceny dorobku zawodowego nauczyciela (Art. 9c ust. 5d, ust. 5e i ust. 5f KN)

Odwołanie składa oceniany nauczyciel za pośrednictwem dyrektora szkoły w terminie 14 dni od otrzymania oceny dorobku. Ocena dorobku ustalona przez organ nadzoru pedagogicznego jest ostateczna.

W przypadku niedotrzymania przez organ sprawujący nadzór pedagogiczny terminu rozpatrzenia odwołania (21 dni) nauczyciel jest dopuszczony do egzaminu. W przypadku gdy ostateczna ocena dorobku zawodowego nauczyciela jest negatywna, ponowna ocena może być dokonana po odbyciu, na wniosek nauczyciela i za zgodą dyrektora szkoły, dodatkowego stażu w wymiarze 9 miesięcy.

Wniosek o postępowanie egzaminacyjne (Art. 9b ust. 2, art. 9d ust. 7 i art. 9g ust. 5 KN)

Nauczyciel składa wniosek o podjęcie postępowania egzaminacyjnego w roku uzyskania pozytywnej oceny dorobku zawodowego za okres stażu. (Jeżeli nauczyciel otrzymał ocenę dorobku w czerwcu, to termin upływa 31 grudnia danego roku). Nauczyciel może wskazać we wniosku, aby w skład komisji kwalifikacyjnej wszedł przedstawiciel określonego przez niego związku zawodowego. **W razie niedotrzymania terminu złożenia wniosku nauczyciel musi ponownie odbyć staż w pełnym wymiarze.** Wniosek składa się do organu prowadzącego placówkę, w której nauczyciel odbywał staż.

Analiza formalna wniosku prowadzona w organie prowadzącym szkołę (§ 11. ust. 1 i ust. 2 r.a.z.n.)

Jeżeli analiza formalna wykaże braki, organ prowadzący wskazuje nauczycielowi stwierdzone braki i wzywa nauczyciela do ich usunięcia w terminie 14 dni, wraz z pouczeniem, że nieusunięcie tych braków spowoduje pozostawienie wniosku bez rozpoznania.

Powołanie komisji egzaminacyjnej (Art. 9g ust. 2 KN; § 11. ust. 3 r.a.z.n.)

Organ prowadzący powołuje komisję egzaminacyjną, zapewniając w niej udział dwóch ekspertów do spraw awansu zawodowego nauczycieli z listy prowadzonej przez ministra. Organ prowadzący zawiadamia nauczyciela o terminie i miejscu przeprowadzenia egzaminu na co najmniej 7 dni przed dniem posiedzenia komisji.

Posiedzenie komisji egzaminacyjnej (Art. 9g ust. 2, ust. 4, ust. 8 pkt 1 i ust. 9 KN; § 12, § 13, § 14 i § 15 r.a.z.n.)

Nauczyciel, który zdał egzamin, otrzymuje zaświadczenie o zdaniu egzaminu. Nauczyciel, który nie zdał egzaminu, może ponownie złożyć wniosek o podjęcie postępowania egzaminacyjnego po odbyciu, na wniosek nauczyciela i za zgodą dyrektora szkoły, dodatkowego stażu w wymiarze 9 miesięcy, z zastrzeżeniem, że nauczyciel kontraktowy może przystąpić ponownie do egzaminu tylko jeden raz w danej szkole.

Decyzja w sprawie nadania stopnia awansu zawodowego nauczyciela mianowanego (Art. 9b ust. 1 pkt 2, ust. 3, ust. 3a, ust. 4 pkt 2, ust. 5 i ust. 6 KN; Art. 10 § 1 KPA)

Nauczyciel w zależności od wyniku egzaminu może otrzymać akt nadania stopnia awansu zawodowego nauczyciela mianowanego lub decyzję o odmowie nadania stopnia awansu zawodowego nauczyciela mianowanego.

Decyzję w sprawie nadania stopnia awansu zawodowego nauczyciela mianowanego wydaje się do 31 sierpnia danego roku – jeżeli nauczyciel złożył wniosek o podjęcie postępowania egzaminacyjnego do 30 czerwca; do 31 grudnia – jeżeli nauczyciel złożył wniosek o podjęcie postępowania egzaminacyjnego do 31 października.

Organ prowadzący postępowanie w sprawie nadania stopnia awansu zawodowego, przed wydaniem decyzji zapewnia nauczycielowi możliwość wypowiedzenia się co do zebranych dokumentów.

Odwołanie od decyzji w sprawie nadania stopnia awansu zawodowego (Art. 9b ust. 7 pkt 2 KN; Art. 129 § 1 i 2 KPA)

Odwołanie od decyzji w sprawie nadania stopnia awansu zawodowego nauczyciela mianowanego wnoszone jest do organu sprawującego nadzór pedagogiczny w terminie 14 dni od daty jej otrzymania. Odwołanie składa się za pośrednictwem organu prowadzącego placówkę, który prowadził postępowanie w sprawie nadania stopnia awansu nauczyciela mianowanego.

4.3. Procedura awansu nauczyciela mianowanego

Rozpoczęcie stażu na stopień nauczyciela dyplomowanego (Art.9d ust. 1, ust.2 i ust.4 KN)

Nauczyciel mianowany może rozpocząć staż na stopień nauczyciela dyplomowanego po przepracowaniu w szkole co najmniej 1 roku od dnia nadania mu stopnia awansu zawodowego nauczyciela mianowanego.

Staż rozpoczyna się wyłącznie na wniosek nauczyciela skierowany do dyrektora szkoły z początkiem roku szkolnego, nie później jednak niż w ciągu 14 dni od dnia rozpoczęcia zajęć. W przypadku nawiązania stosunku pracy po upływie 14 dni nauczyciel nie rozpoczyna stażu w danym roku szkolnym.

Złożenie do dyrektora planu rozwoju zawodowego (Art. 9c ust. 3 KN; §3 ust. 2, ust. 3 i ust. 4 i § 8 r.a.z.n.)

Plan rozwoju zawodowego składany jest równocześnie z wnioskiem o rozpoczęcie stażu. Plan powinien uwzględniać wymagania niezbędne do uzyskania stopnia awansu zawodowego nauczyciela dyplomowanego.

Zmiana planu rozwoju zgodnie ze wskazaniem dyrektora (§ 3 ust. 3 i ust. 4 r.a.z.n.)

Dyrektor może wydać pisemne zalecenie w sprawie wprowadzenia do planu zmian. Oprócz zakresu zmian do wprowadzenia dyrektor określa również termin ich dokonania – nie krótszy niż trzy dni robocze.

Zatwierdzenie planu rozwoju przez dyrektora (§ 3 ust. 3 i ust. 4 r.a.z.n.)

Plan rozwoju zawodowego nauczyciela dyrektor zatwierdza w terminie do 30 dni od rozpoczęcia zajęć w danym roku szkolnym bądź w terminie 7 dni od złożenia poprawionego planu. Zatwierdzenie może mieć formę adnotacji na planie rozwoju zawodowego zaakceptowanym do realizacji przez dyrektora.

Realizacja planu rozwoju zawodowego w okresie stażu (Art. 9c ust.1 pkt 2; § 8 r.a.z.n.)

Dokumentowanie zrealizowanych działań powinno odbywać się na bieżąco, zgodnie z założeniami planu rozwoju oraz praktyką placówki, w której nauczyciel odbywa staż.

Przedłożenie dyrektorowi sprawozdania z realizacji planu rozwoju zawodowego (Art. 9c ust. 3 KN; § 4 ust. 5 i § 8 r.a.z.n.)

Sprawozdanie nauczyciela powinno odnosić się do analizy efektów działań zrealizowanych dla potwierdzenia wymagań niezbędnych do uzyskania stopnia awansu zawodowego nauczyciela dyplomowanego.

Zasięgnięcie opinii rodziców w sprawie oceny dorobku zawodowego nauczyciela mianowanego (Art. 9c ust. 5a pkt 2) i ust. 5b)

Wniosek do rady rodziców o wydanie opinii w sprawie oceny dorobku zawodowego dyrektor kieruje niezwłocznie po otrzymaniu sprawozdania nauczyciela.

Wydanie opinii rady rodziców (Art. 9c ust. 5b)

Rada rodziców powinna przedstawić swoją opinię w terminie 14 dni od dnia otrzymania wniosku. Nieprzedstawienie opinii rady rodziców nie wstrzymuje dokonania oceny dorobku.

Dokonanie oceny dorobku zawodowego nauczyciela (Art. 9c ust. 5a, ust. 5c i ust. 5d KN)

Ocena dorobku zawodowego nauczyciela może być pozytywna lub negatywna. Ocena jest sporządzana na piśmie i zawiera uzasadnienie oraz pouczenie o możliwości wniesienia odwołania.

Odwołanie do organu sprawującego nadzór pedagogiczny od ustalonej przez dyrektora oceny dorobku zawodowego nauczyciela (Art. 9c ust. 5d, ust. 5e i ust. 5f KN)

Odwołanie do organu sprawującego nadzór pedagogiczny składa oceniany nauczyciel za pośrednictwem dyrektora szkoły w terminie 14 dni od otrzymania oceny dorobku. Ocena dorobku ustalona przez organ nadzoru pedagogicznego jest ostateczna.

W przypadku niedotrzymania przez organ sprawujący nadzór pedagogiczny terminu rozpatrzenia odwołania (21 dni) nauczyciel jest dopuszczony do rozmowy kwalifikacyjnej.

W przypadku gdy ostateczna ocena dorobku zawodowego nauczyciela jest negatywna, ponowna ocena może być dokonana po odbyciu, na wniosek nauczyciela i za zgodą dyrektora szkoły, dodatkowego stażu w wymiarze 9 miesięcy.

Wniosek o postępowanie kwalifikacyjne (Art. 9b ust. 2, art. 9d ust. 7 i art. 9g ust. 5 KN)

Wniosek nauczyciela mianowanego składany jest do organu sprawującego nadzór pedagogiczny nad placówką, w której nauczyciel odbywał staż. Nauczyciel składa wniosek o podjęcie postępowania kwalifikacyjnego w okresie 3 lat od dnia uzyskania pozytywnej oceny dorobku zawodowego za okres stażu. Nauczyciel może wystąpić we wniosku, aby w skład komisji kwalifikacyjnej wszedł przedstawiciel wskazanego przez niego związku zawodowego. **W razie niedotrzymania terminu złożenia wniosku nauczyciel musi ponownie odbyć staż w pełnym wymiarze.**

Analiza formalna wniosku prowadzona w organie sprawującym nadzór pedagogiczny (§ 11 ust. 1 i ust. 2 r.a.z.n.)

Jeżeli analiza formalna wykaże braki, organ nadzoru pedagogicznego wskazuje nauczycielowi stwierdzone braki i wzywa do ich usunięcia w terminie 14 dni, wraz z pouczeniem, że nieusunięcie tych braków spowoduje pozostawienie wniosku bez rozpoznania.

Powołanie komisji kwalifikacyjnej dla nauczyciela ubiegającego się o stopień nauczyciela dyplomowanego (Art. 9g ust. 3 KN; § 11 ust. 3 r.a.z.n.)

Organ prowadzący postępowanie powołuje komisję kwalifikacyjną i zapewnia udział trzech ekspertów do spraw awansu zawodowego z listy ministra oraz zawiadamia

nauczyciela o terminie i miejscu przeprowadzenia postępowania kwalifikacyjnego na co najmniej 7 dni przed dniem posiedzenia komisji.

Posiedzenie komisji kwalifikacyjnej (Art. 9g ust. 3, ust. 4, ust. 8 pkt 2) i ust. 9 KN; § 12, § 13, § 14 i § 15 r.a.z.n.)

Nauczyciel, który uzyskał akceptację komisji, otrzymuje zaświadczenie o akceptacji komisji kwalifikacyjnej. Nauczyciel, który nie uzyskał akceptacji komisji, może ponownie złożyć wniosek o podjęcie postępowania kwalifikacyjnego po odbyciu, na wniosek nauczyciela i za zgodą dyrektora szkoły, dodatkowego stażu w wymiarze 9 miesięcy.

Dyrektor, który nie uzyskał akceptacji komisji, może ponownie ubiegać się o awans po roku. Nauczyciel mianowany, który powtórnie nie uzyska akceptacji, przed kolejnym ubieganiem się o uzyskanie akceptacji komisji kwalifikacyjnej jest obowiązany do odbycia stażu w wymiarze 2 lata 9 miesięcy.

Decyzja w sprawie nadania stopnia awansu zawodowego nauczyciela mianowanego (Art. 9b ust. 1 pkt 3, ust. 3, ust. 3a, ust. 4 pkt 3, ust. 5 i ust. 6 KN; Art. 10 § 1 KPA)

W zależności od decyzji komisji kwalifikacyjnej nauczyciel może otrzymać akt nadania stopnia awansu zawodowego nauczyciela dyplomowanego lub decyzję o odmowie nadania stopnia awansu zawodowego nauczyciela dyplomowanego.

Decyzję w sprawie nadania stopnia awansu zawodowego nauczyciela wydaje się do 31 sierpnia danego roku – jeżeli nauczyciel złożył wniosek o podjęcie postępowania kwalifikacyjnego do 30 czerwca; do 31 grudnia – jeżeli nauczyciel złożył wniosek o podjęcie postępowania do 31 października. Organ prowadzący postępowanie w sprawie nadania stopnia awansu zawodowego przed wydaniem decyzji zapewnia nauczycielowi możliwość wypowiedzenia się co do zebranych dokumentów.

Odwołanie od decyzji w sprawie nadania stopnia awansu zawodowego (Art. 9b ust. 7 pkt 3) KN Art. 129 § 1 i 2 KPA)

Odwołanie od decyzji w sprawie nadania stopnia awansu zawodowego nauczyciela dyplomowanego (bądź od odmowy nadania tegoż stopnia awansu) wnosi się do właściwego ministra w terminie 14 dni od daty jej otrzymania. Odwołanie wnosi się za pośrednictwem organu sprawującego nadzór pedagogiczny, który prowadził postępowanie.

W odniesieniu do opisywanych procedur warto nadmienić, że wprowadzie obowiązujące przepisy nakładają na nauczyciela obowiązek złożenia sprawozdania z realizacji planu rozwoju zawodowego w terminie 7 dni od daty zakończenia stażu, jednak nie przewidują sankcji za niedotrzymanie tego terminu.

Dyrektor szkoły jest zatem zobowiązany do wszczęcia procedury oceny dorobku zawodowego, nawet jeśli nauczyciel przedstawi sprawozdanie po wskazanym terminie.

4.4. Awans zawodowy nauczycieli akademickich oraz nauczycieli legitymujących się stopniem naukowym

Zgodnie z przepisem Art. 9a ust. 3–5 KN nauczyciele akademicy legitymujący się co najmniej trzyletnim okresem pracy w szkole wyższej lub osoby posiadające co najmniej pięcioletni okres pracy i znaczący dorobek zawodowy uzyskują z dniem nawiązania stosunku pracy w szkole stopień nauczyciela kontraktowego.

Nauczyciel akademicki, który po trzech latach pracy w szkole wyższej podjął pracę w szkole i otrzymał z mocy prawa stopień nauczyciela kontraktowego, może za zgodą dyrektora szkoły odbyć skrócony staż (1 rok i 9 miesięcy) na stopień nauczyciela mianowanego. Okres pracy w szkole (1 rok) niezbędny do rozpoczęcia stażu nie ulega zmianie.

Jeżeli nauczyciel akademicki, który posiada stopień naukowy i 3 lata stażu pracy w szkole wyższej, zatrudnia się w kolegium pracowników służb społecznych, to z dniem nawiązania stosunku pracy staje się nauczycielem mianowanym.

Nauczyciele akademicy, którzy posiadają stopień naukowy i przynajmniej 5-letni okres pracy w szkole wyższej, z dniem nawiązania stosunku pracy w szkole uzyskują stopień nauczyciela mianowanego.

Przepis Art. 9c ust. 2 KN pozwala na skrócenie stażu nauczyciela kontraktowego i mianowanego, który posiada stopień naukowy do 1 roku i 9 miesięcy.

Zgodnie z Art. 177 ust. 1 *Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (tekst jednolity Dz.U. 2021, poz. 478) stopnie naukowe to stopień doktora oraz stopień doktora habilitowanego.

4.5. Awans zawodowy dyrektorów, nauczycieli zatrudnionych w urzędach, zwolnionych ze świadczenia pracy w związku z oddelegowaniem do pracy w związkach zawodowych

Warunkiem nadania nauczycielowi kolejnego stopnia awansu zawodowego jest spełnienie wymagań kwalifikacyjnych, odbycie stażu zakończonego pozytywną oceną dorobku zawodowego oraz akceptacja odpowiedniej komisji egzaminacyjnej lub kwalifikacyjnej (Art. 9b ust. 1 KN).

Wyjątki od tej zasady zostały wskazane w Art. 9e ust. 1–3 KN. Należą do nich postępowania na stopień nauczyciela dyplomowanego:

- dyrektorów;
- nauczycieli zajmujących stanowiska wymagające kwalifikacji pedagogicznych w urzędach organów administracji rządowej, kuratoriach oświaty, specjalistycznej

jednostce nadzoru, Centralnej Komisji Egzaminacyjnej, okręgowych komisjach egzaminacyjnych, organach sprawujących nadzór pedagogiczny nad zakładami poprawczymi, schroniskami dla nieletnich, w szkołach przy zakładach karnych;

- nauczycieli zatrudnionych w publicznych placówkach doskonalenia nauczycieli o zasięgu ogólnokrajowym.

Bez konieczności odbywania stażu kolejne stopnie awansu zawodowego uzyskują również nauczyciele zwolnieni z obowiązku świadczenia pracy na podstawie *Ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych* (tekst jednolity Dz.U. 2019, poz. 263).

W przypadku nauczycieli zwolnionych z konieczności odbywania stażu kwestię dokumentacji niezbędnej do złożenia wniosku o wszczęcie postępowania w sprawie nadania kolejnego stopnia awansu zawodowego reguluje §9 ust. 3 r.a.z.n. Do wniosku w każdym wypadku dołącza się kopie dokumentów potwierdzających posiadane kwalifikacje zawodowe oraz kopie aktu nadania stopnia awansu zawodowego poświadczone za zgodność z oryginałem przez pracodawcę, ponadto – zaświadczenie pracodawcy o spełnieniu wymagań dotyczących okresów pracy upoważniających do wszczęcia postępowania. Szczegółowy zakres dokumentacji potwierdzającej spełnianie wymagań, w zależności od zajmowanego stanowiska, omówiono poniżej.

4.6. Dyrektor placówki oświatowej

Dokumentacja potwierdzająca spełnianie wymagań:

- opis i analiza sposobu realizacji jednego wymagania wybranego spośród określonych w § 8 ust. 3 pkt 1–3 r.a.z.n.;
- opis i analiza sposobu realizacji jednego wymagania wybranego spośród określonych w § 8 ust. 3 pkt 4 r.a.z.n., w szczególności ze wskazaniem uzyskanych efektów dla nauczyciela i szkoły (jeżeli zadanie zostało wybrane, to kopia dyplomu lub świadectwa potwierdzającego znajomość języka obcego na poziomie podstawowym);
- sprawozdanie z ostatnich 3 lat pracy zawierające charakterystykę i rozwój szkoły/placówki, z uwzględnieniem efektów kształcenia, wychowania i opieki;
- kopia karty oceny pracy z ostatnich 3 lat pracy, poświadczona przez dyrektora za zgodność z oryginałem (§ 9 ust. 1 pkt 1, ust. 3 pkt 3 i pkt 5 r.a.z.n.).

Czas pracy wymagany do wszczęcia postępowania w sprawie awansu

Nieprzerwany okres pracy na stanowisku dyrektora – 3 lata (2 lata w przypadku posiadania stopnia naukowego) oraz posiadanie stopnia awansu nauczyciela mianowanego przynajmniej od 4 lat (3 lat w przypadku posiadania stopnia naukowego).

4.7. Wizytatorzy, pracownicy komisji egzaminacyjnych, ogólnokrajowych placówek doskonalenia zawodowego (Art. 1 ust. 2 pkt 1 i 1b KN)

Dokumentacja potwierdzająca spełnianie wymagań:

- opis i analiza sposobu realizacji dwóch wymagań wybranych spośród określonych w § 8 ust. 3 pkt 1–3 r.a.z.n. i dwóch wymagań wybranych spośród określonych w § 8 ust. 3 pkt 4 r.a.z.n. ze wskazaniem uzyskanych efektów (jeżeli zadanie zostało wybrane, to kopia dyplomu lub świadectwa potwierdzającego znajomość języka obcego na poziomie podstawowym);
- sprawozdanie z ostatnich 3 lat pracy zawierające informację o sposobie realizacji zadań związanych z zajmowanym stanowiskiem (§ 9 ust. 1 pkt 1, ust. 3 pkt 4 i pkt 6 r.a.z.n.).

Czas pracy wymagany do wszczęcia postępowania w sprawie awansu

Nieprzerwany okres pracy na stanowisku wymagającym kwalifikacji pedagogicznych – 3 lata (2 lata w przypadku posiadania stopnia naukowego) oraz posiadanie stopnia awansu nauczyciela mianowanego przynajmniej od 4 lat (3 lat w przypadku posiadania stopnia naukowego).

4.8. Nauczyciele zwolnieni z obowiązku świadczenia pracy na podstawie ustawy o związkach zawodowych

Dokumentacja potwierdzająca spełnianie wymagań:

- opis i analiza sposobu realizacji dwóch wymagań wybranych spośród określonych w § 8 ust. 3 pkt 1–3 r.a.z.n. i dwóch wymagań wybranych spośród określonych w § 8 ust. 3 pkt 4 r.a.z.n. ze wskazaniem uzyskanych efektów (jeżeli zadanie zostało wybrane, to kopia dyplomu lub świadectwa potwierdzającego znajomość języka obcego na poziomie podstawowym);
- sprawozdanie z realizacji w okresie ostatnich 3 lat zadań odpowiednio na rzecz oświaty, pomocy społecznej lub postępowania w sprawach nieletnich, potwierdzone przez właściwy organ organizacji związkowej, w której nauczyciel pełni funkcję z wyboru (§ 9 ust. 1 pkt 1, ust. 3 pkt 4 i pkt 7 r.a.z.n.).

Czas pracy wymagany do wszczęcia postępowania w sprawie awansu

Nieprzerwany okres urlopowania do pracy w związkach zawodowych przynajmniej 3 lata oraz:

- na stopień awansu nauczyciela mianowanego – posiadanie stopnia awansu nauczyciela kontraktowego przynajmniej od 5 lat;
- na stopień nauczyciela dyplomowanego – posiadanie stopnia awansu nauczyciela mianowanego przynajmniej od 4 lat.

W przypadku nauczycieli, którym w okresie odbywania stażu na kolejny stopień awansu zawodowego powierzono któreś z omawianych stanowisk, do nieprzerwanego okresu 3 lat (2 w przypadku posiadania stopnia naukowego) zalicza się okres odbytego stażu. W takim przypadku do wniosku o wszczęcie postępowania związanego z nadaniem kolejnego stopnia awansu należy załączyć dokumenty wymagane od osób zajmujących określone stanowisko (§ 9 ust. 3 pkt 1–3 oraz ust. 4 r.a.z.n w związku z Art. 9c ust. 5 KN).

Ponadto do dokumentacji należy włączyć zaświadczenia o wymiarze zatrudnienia wydane przez dyrektora szkoły/placówki, w której nauczyciel odbywał staż przed objęciem zajmowanego stanowiska, kopię zatwierdzonego planu rozwoju oraz sprawozdanie z jego realizacji poświadczane przez dyrektora.

Nauczyciele zatrudnieni w urzędach na stanowiskach wymagających kwalifikacji pedagogicznych oraz ogólnopolskich placówkach doskonalenia nauczycieli składają wnioski o wszczęcie postępowania w sprawie nadania stopnia nauczyciela dyplomowanego do właściwego ministra, który prowadzi odpowiednio urząd lub placówkę.

Dyrektorzy szkół składają wnioski o nadanie stopnia awansu nauczyciela dyplomowanego do właściwych organów nadzoru pedagogicznego.

Osoby urlopowane do pracy w organizacjach związkowych składają wnioski zgodnie z właściwością rozpatrywania wniosków o nadanie kolejnego stopnia awansu zawodowego dla szkół, z których są urlopowani.

Nauczyciele, którzy przestali w danym roku szkolnym zajmować omawiane stanowiska, mogą złożyć wniosek o podjęcie postępowania kwalifikacyjnego na stopień nauczyciela dyplomowanego po odbyciu w szkole stażu w wymiarze 1 rok i 9 miesięcy. Taki staż musi rozpocząć się 1 września roku następującego bezpośrednio po ustaniu pełnienia funkcji bądź zajmowania stanowiska.

5

Wydłużenie stażu

W przypadku nieobecności nauczyciela w pracy z powodu pozostawania w stanie nieczynnym, czasowej niezdolności do pracy wskutek choroby, zwolnienia z obowiązku świadczenia pracy lub urlopu innego niż urlop wypoczynkowy i urlopów związanych z macierzyństwem trwającej nieprzerwanie dłużej niż 1 miesiąc, staż ulega przedłużeniu o czas trwania tej nieobecności.

W przypadku nieobecności dłuższej niż rok nauczyciel obowiązany jest do ponownego odbycia stażu w pełnym wymiarze (art. 9d ust. 5 KN).

Jeżeli nieobecność nauczyciela spowodowana jest urlopem macierzyńskim, urlopem na warunkach urlopu macierzyńskiego, dodatkowym urlopem macierzyńskim, dodatkowym urlopem na warunkach urlopu macierzyńskiego, urlopem rodzicielskim lub urlopem ojcowskim, staż ulega przedłużeniu o czas trwania tej nieobecności.

W przypadku gdy łączny czas nieprzerwanej nieobecności w pracy jest dłuższy niż 1 rok i 6 miesięcy, nauczyciel jest obowiązany do ponownego odbycia stażu w pełnym wymiarze (art. 9d ust. 5a KN).

Nadmienić należy, że wykorzystywanie przez nauczyciela urlopu wypoczynkowego bądź urlopu uzupełniającego (w wymiarze do 8 tygodni w placówkach, gdzie przewidziano ferie szkolne – art. 66 ust. 1 KN) nie stanowi okoliczności do wydłużenia stażu, ponieważ urlopy wypoczynkowe jako okres niezbędny nauczycielowi do regeneracji sił nie stanowią podstawy do wydłużania czasu trwania stażu.

6

Przepisy przejściowe

W dokumentacji nauczyciela przystępującego do rozmowy lub egzaminu mogą znaleźć się dokumenty wynikające z jego indywidualnej ścieżki, okresów wydłużeń stażu i zmieniających się przepisów. Analizę formalną prowadzi się w organie powołującym komisję i poprzez decyzję o wszczęciu postępowania uznaje się jej kompletność

Przepisy przejściowe dotyczą zmiany ustawy *Karta Nauczyciela* w zakresie oceny pracy nauczycieli oraz zmiany rozporządzenia w sprawie uzyskiwania poszczególnych stopni awansu zawodowego nauczycieli.

Istotna zmiana związana z przepisami dotyczącymi awansu zawodowego nauczycieli została wprowadzona od 1 września 2018 r. Zmiana ta wynikała z obowiązku dokonywania oceny pracy (zamiast oceny dorobku zawodowego) w związku z zakończeniem stażu na poszczególne stopnie awansu zawodowego. W odniesieniu do staży rozpoczętych przed dniem wejścia w życie przepisu zostały wprowadzone przepisy przejściowe w *Ustawie z 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych* (Dz.U. 2017, poz. 2203, tekst jednolity Dz.U. 2020, poz. 2029).

W myśl przepisów cytowanej ustawy staże i postępowania o nadanie nauczycielom stopnia awansu zawodowego, wszczęte i niezakończone przed dniem 1 września 2018 r.,

miały być realizowane według dotychczasowych rozwiązań prawnych. Podobnie osoby, które zakończyły staż, ale do 1 września nie otrzymały oceny dorobku zawodowego, miały być oceniane według przepisów dotychczasowych.

Kolejna zmiana została wprowadzona na podstawie *Ustawy z 13 czerwca 2019 r. o zmianie ustawy – Karta Nauczyciela oraz niektórych innych ustaw* (Dz.U. 2019, poz. 1287). Dla nauczycieli ubiegających się o stopień awansu nauczyciela kontraktowego ustalono w roku szkolnym 2018/2019 staż w wymiarze 12 miesięcy, a postępowanie w sprawie oceny dorobku zawodowego za okres stażu i postępowanie kwalifikacyjne było przeprowadzone według przepisów w nowym brzmieniu.

W Art. 10 ustawy z 13 czerwca 2019 r. przyjęto, że postępowania o nadanie nauczycielom stopnia awansu, wszczęte i niezakończone przed 1 września 2019 r., powinny być przeprowadzone według dotychczasowych przepisów. Wobec nauczycieli, którzy zakończyli staż na kolejny stopień awansu zawodowego w okresie od 1 września 2018 r. do 31 sierpnia 2019 r., ale przed 1 września 2019 r. nie otrzymali oceny pracy nauczyciela lub nie złożyli wniosku o podjęcie postępowania kwalifikacyjnego lub egzaminacyjnego – ocena pracy po zakończeniu stażu oraz postępowanie kwalifikacyjne lub egzaminacyjne miały być prowadzone według dotychczasowych przepisów.

W przypadku nauczycieli, którzy w okresie od dnia 1 września 2018 r. do dnia 31 sierpnia 2019 r. w trakcie odbywania stażu na kolejny stopień awansu zawodowego zmienili miejsce zatrudnienia i za okres dotychczas odbytego stażu otrzymali co najmniej dobrą ocenę pracy, to ocena ta powinna być uwzględniana w ocenie dorobku zawodowego nauczyciela dokonywanej po zakończeniu całego stażu.

7

Stan prawny do 31 sierpnia 2018 r.

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 marca 2013 r. w sprawie uzyskiwania stopni awansu zawodowego przez nauczycieli (Dz.U. 2013, poz.393).

Czas trwania stażu:

Nauczyciel stażysta – 9 miesięcy

Nauczyciel kontraktowy – 2 lata 9 miesięcy

Nauczyciel mianowany – 2 lata 9 miesięcy

Cała procedura – 10 lat

Obowiązki nauczyciela po zakończeniu stażu:

Złożenie sprawozdania z realizacji planu rozwoju zawodowego do dyrektora w terminie 30 dni od dnia zakończenia stażu.

Ocena za okres stażu:

Ocena dorobku zawodowego za okres stażu dokonywana przez dyrektora w terminie 21 dni od złożenia przez nauczyciela sprawozdania.

Zadania opiekuna stażu w związku z oceną za okres stażu:

Opiekun stażu przedstawia dyrektorowi projekt oceny dorobku zawodowego nauczyciela za okres stażu w terminie 14 dni od dnia zakończenia stażu przez nauczyciela.

Zakres postępowania kwalifikacyjnego lub egzaminacyjnego:

- nauczyciel stażysta – uzyskanie akceptacji komisji kwalifikacyjnej powołanej w szkole po przeprowadzonej rozmowie (bez udziału eksperta ds. awansu);
- nauczyciel kontraktowy – egzamin przed komisją egzaminacyjną powołaną w organie prowadzącym z udziałem 2 ekspertów ds. awansu;
- nauczyciel mianowany – akceptacja komisji kwalifikacyjnej powołanej w organie sprawującym nadzór pedagogiczny po dokonaniu analizy dorobku zawodowego nauczyciela i przeprowadzonej rozmowie.

Dokumentacja wniosku o wszczęcie postępowania związanego z nadaniem stopnia awansu zawodowego nauczyciela:

- poświadczane kopie dokumentów potwierdzających kwalifikacje zawodowe;
- w przypadku nauczyciela kontraktowego i mianowanego – poświadczona kopia aktu nadania stopnia awansu zawodowego;
- zaświadczenie dyrektora szkoły zawierające informacje o: wymiarze zatrudnienia nauczyciela oraz nauczaniem przez niego przedmiocie (rodzaju prowadzonych zajęć) w dniu wydania zaświadczenia oraz w okresie odbywania stażu, dacie zatwierdzenia planu rozwoju zawodowego nauczyciela, dacie złożenia przez nauczyciela sprawozdania z realizacji planu rozwoju zawodowego, uzyskanej przez nauczyciela ocenie dorobku zawodowego za okres stażu oraz dacie jej dokonania;
- przypadku nauczyciela mianowanego – opis i analiza realizacji wymagań określonych w § 8 ust. 2 cytowanego w nagłówku tabeli rozporządzenia, w szczególności ze wskazaniem uzyskanych efektów (jeżeli wybrano wymaganie, to poświadczona kopia dyplomu lub świadectwa potwierdzającego zaawansowaną znajomość języka obcego).

8

Stan prawny od 1 września 2018 r. do 31 sierpnia 2019 r.

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 26 lipca 2018 r. w sprawie uzyskiwania stopni awansu zawodowego przez nauczycieli (Dz.U. z 2018 poz.1574).

Czas trwania stażu:

Nauczyciel stażysta – 1 rok 9 miesięcy

Nauczyciel kontraktowy – 2 lata 9 miesięcy

Nauczyciel mianowany – 2 lata 9 miesięcy

Cała procedura – 15 lat

Obowiązki nauczyciela po zakończeniu stażu:

Złożenie sprawozdania z realizacji planu rozwoju zawodowego, uwzględniającego efekty jego realizacji dla nauczyciela i szkoły, w terminie 7 dni od dnia zakończenia stażu.

Ocena za okres stażu:

Ocena pracy uwzględniająca wymagania związane z awansem oraz kryteria oceny pracy nauczyciela dla właściwego stopnia awansu zawodowego, dokonywana przez dyrektora szkoły w terminie nie dłuższym niż 21 dni od dnia złożenia sprawozdania

Zadania opiekuna stażu w związku z oceną za okres stażu:

Opiekun stażu, w terminie 7 dni od dnia zakończenia stażu, przedstawia dyrektorowi szkoły opinię o dorobku zawodowym nauczyciela za okres stażu, ze szczególnym uwzględnieniem obserwowanych zajęć prowadzonych przez nauczyciela oraz stopnia zaangażowania w realizację wymagań niezbędnych do uzyskania stopnia nauczyciela kontraktowego albo stopnia nauczyciela mianowanego.

Zakres postępowania kwalifikacyjnego lub egzaminacyjnego:

- nauczyciel stażysta – egzamin przed komisją egzaminacyjną organizowaną w szkole z udziałem 1 eksperta ds. awansu;
- nauczyciel kontraktowy – egzamin przed komisją egzaminacyjną powołaną w organie prowadzącym z udziałem 2 ekspertów ds. awansu;
- nauczyciel mianowany – akceptacja komisji kwalifikacyjnej powołanej w organie sprawującym nadzór pedagogiczny po dokonaniu analizy dorobku zawodowego nauczyciela i przeprowadzonej rozmowie.

Dokumentacja wniosku o wszczęcie postępowania związanego z nadaniem stopnia awansu zawodowego nauczyciela:

- poświadczone przez dyrektora kopie dokumentów potwierdzających posiadane kwalifikacje zawodowe;
- w przypadku nauczyciela kontraktowego i mianowanego – kopia aktu nadania właściwego stopnia, poświadczona przez dyrektora szkoły;

- zaświadczenie dyrektora szkoły o: wymiarze zatrudnienia nauczyciela oraz nauczonym przez niego przedmiocie (rodzaju prowadzonych zajęć) w dniu wydania zaświadczenia oraz w okresie odbywania stażu, dacie zatwierdzenia planu rozwoju zawodowego i dacie złożenia przez nauczyciela sprawozdania z realizacji tego planu, przyczynach wydłużenia okresu stażu oraz ewentualnie zaliczenia dotychczas odbytego stażu;
- kopia sprawozdania z realizacji planu rozwoju zawodowego, poświadczona przez dyrektora szkoły za zgodność z oryginałem;
- kopia karty oceny pracy dokonanej po zakończeniu stażu, poświadczona przez dyrektora szkoły za zgodność z oryginałem;
- w przypadku nauczyciela mianowanego – opis i analiza sposobu realizacji jednego wymagania wybranego spośród określonych w § 8 ust. 3 pkt 1–3 i jednego wymagania wybranego spośród określonych w § 8 ust. 3 pkt 4, cytowanego w nagłówku tabeli rozporządzenia, w szczególności ze wskazaniem uzyskanych efektów dla nauczyciela i szkoły (jeżeli wybrano wymaganie, to poświadczona kopia dyplomu lub świadectwa potwierdzającego znajomość języka obcego na poziomie podstawowym).

9

Stan prawny od 1 września 2019 r. (obowiązujący)

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 sierpnia 2019 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie uzyskiwania stopni awansu zawodowego przez nauczycieli (Dz.U. 2019, poz.1650) tekst jednolity aktu (Dz.U. 2020, poz.2200).

Czas trwania stażu:

Nauczyciel stażysta – 9 miesięcy

Nauczyciel kontraktowy – 2 lata 9 miesięcy

Nauczyciel mianowany – 2 lata 9 miesięcy

Cała procedura – 10 lat

Obowiązki nauczyciela po zakończeniu stażu:

Złożenie sprawozdania z realizacji planu rozwoju zawodowego, uwzględniającego efekty jego realizacji dla nauczyciela i szkoły, w terminie 7 dni od dnia zakończenia stażu.

Ocena za okres stażu:

Ocena dorobku zawodowego za okres stażu dokonywana przez dyrektora w terminie 21 dni od złożenia przez nauczyciela sprawozdania.

Zadania opiekuna stażu w związku z oceną za okres stażu:

Opiekun stażu, w terminie 7 dni od dnia zakończenia stażu, przedstawia projekt oceny dorobku zawodowego nauczyciela za okres stażu, ze szczególnym uwzględnieniem

obserwowanych zajęć prowadzonych przez nauczyciela oraz stopnia zaangażowania w realizację wymagań koniecznych do uzyskania odpowiednio stopnia nauczyciela kontraktowego albo nauczyciela mianowanego.

Zakres postępowania kwalifikacyjnego lub egzaminacyjnego:

- nauczyciel stażysta – uzyskanie akceptacji komisji kwalifikacyjnej powołanej w szkole po przeprowadzonej rozmowie (bez udziału eksperta ds. awansu);
- nauczyciel kontraktowy – egzamin przed komisją egzaminacyjną powołaną w organie prowadzącym z udziałem 2 ekspertów ds. awansu;
- nauczyciel mianowany – akceptacja komisji kwalifikacyjnej powołanej w organie sprawującym nadzór pedagogiczny po dokonaniu analizy dorobku zawodowego nauczyciela i przeprowadzonej rozmowie.

Dokumentacja wniosku o wszczęcie postępowania związanego z nadaniem stopnia awansu zawodowego nauczyciela:

- poświadczone przez dyrektora kopie dokumentów potwierdzających posiadane kwalifikacje zawodowe;
- w przypadku nauczyciela kontraktowego i mianowanego – kopia aktu nadania odpowiedniego stopnia, poświadczona przez dyrektora;
- zaświadczenie dyrektora szkoły o wymiarze zatrudnienia nauczyciela oraz nauczonym przez niego przedmiocie (rodzaju prowadzonych zajęć) w dniu wydania zaświadczenia oraz w okresie odbywania stażu, dacie zatwierdzenia planu rozwoju zawodowego i dacie złożenia przez nauczyciela sprawozdania z realizacji tego planu, przyczynach wydłużenia okresu stażu oraz zaliczenia dotychczas odbytego stażu;
- kopia sprawozdania z realizacji planu rozwoju zawodowego, poświadczona przez dyrektora szkoły;
- kopia oceny dorobku zawodowego za okres stażu, poświadczona przez dyrektora szkoły za zgodność z oryginałem;
- przypadku nauczyciela mianowanego – opis i analiza sposobu realizacji jednego wymagania wybranego spośród określonych w § 8 ust. 3 pkt 1–3 i jednego wymagania wybranego spośród określonych w § 8 ust. 3 pkt 4, cytowanego w nagłówku tabeli rozporządzenia, w szczególności ze wskazaniem uzyskanych efektów dla nauczyciela i szkoły (jeżeli wybrano wymaganie, to poświadczona kopia dyplomu lub świadectwa potwierdzającego znajomość języka obcego na poziomie podstawowym).

10

Praca eksperta do spraw awansu zawodowego w komisjach egzaminacyjnych i kwalifikacyjnych

Zadaniem eksperta do spraw awansu zawodowego jest merytoryczna ocena działań podejmowanych przez nauczyciela w okresie stażu dla spełniania przez niego wymagań niezbędnych do uzyskania kolejnego stopnia awansu zawodowego. Ocena dokonywana jest autonomicznie i na podstawie wiedzy i doświadczenia eksperta w zakresie nauczanego przedmiotu, rodzaju zajęć czy pełnionej funkcji.

Ekspert analizuje dokumentację (sprawozdanie, ocenę dorobku, opisy sposobów realizacji wymagań) i odpowiedzi nauczyciela. Nauczyciel jest dopuszczony do rozmowy bądź egzaminu przez upoważniony organ, jeśli spełnił wymagania formalne niezbędne do ubiegania się o kolejny stopień awansu zawodowego.

Zadaniem komisji egzaminacyjnej, w skład której wchodzi eksperci ds. awansu zawodowego, jest zapoznanie się z oceną dorobku zawodowego i sprawozdaniem z realizacji planu rozwoju zawodowego oraz przeprowadzenie egzaminu.

Podczas egzaminu nauczyciel prezentuje dorobek zawodowy, swoją wiedzę i umiejętności poprzez zaproponowanie rozwiązania wskazanego przez komisję problemu (związanego z wykonywaną pracą, z uwzględnieniem praktyki szkolnej, aktualnej wiedzy i przepisów prawa), przedstawia wykonanie zadania z użyciem narzędzi multimedialnych oraz udziela odpowiedzi na pytania członków komisji dotyczące wymagań niezbędnych do uzyskania stopnia nauczyciela mianowanego.

Komisja kwalifikacyjna dla nauczyciela ubiegającego się o awans na stopień nauczyciela dyplomowanego zapoznaje się z oceną dorobku zawodowego i sprawozdaniem z realizacji planu rozwoju zawodowego oraz analizuje dorobek zawodowy nauczyciela na podstawie przedłożonej przez niego dokumentacji.

Komisja przeprowadza ponadto rozmowę, podczas której nauczyciel prezentuje sposób realizacji wybranego przez siebie zadania (określonego w § 8 ust. 3 r.a.z.n., którego opis i analiza nie były dołączone do wniosku o podjęcie postępowania kwalifikacyjnego), odpowiada na pytania członków komisji dotyczące wpływu działań i zadań zrealizowanych przez nauczyciela na podniesienie jakości pracy szkoły, wykazuje się umiejętnością rozwiązania wskazanego przez komisję problemu związanego z wykonywaną pracą, z uwzględnieniem przepisów prawa, oraz określa cele dalszej pracy i własnego rozwoju.

Rozstrzygnięcia podejmowane przez komisję kwalifikacyjną lub komisję egzaminacyjną są wiążące, jeżeli komisja obraduje w obecności co najmniej 2/3 składu swoich członków. Po przeprowadzonym egzaminie lub rozmowie każdy z członków komisji ocenia spełnianie przez nauczyciela wymagań w punktach według skali od 0 do 10. Następnie obliczana jest średnia arytmetyczna punktów, z zastrzeżeniem, że jeżeli liczba członków komisji jest większa niż 3, odrzuca się najwyższą i najniższą ocenę punktową.

Nauczyciel uzyskuje akceptację komisji, jeżeli średnia arytmetyczna punktów wynosi co najmniej 7. W sprawach dotyczących prac komisji egzaminacyjnej i komisji kwalifikacyjnej nieuregulowanych w rozporządzeniu decyduje komisja w drodze głosowania, zwykłą większością głosów członków obecnych na posiedzeniu.

Przewodniczący komisji wręcza nauczycielowi zaświadczenie o zdaniu egzaminu przed komisją egzaminacyjną bądź o uzyskaniu akceptacji komisji kwalifikacyjnej, które stanowią załączniki do rozporządzeń w sprawie uzyskiwania stopni awansu zawodowego przez nauczycieli (nie przewiduje się zaświadczeń o braku akceptacji).

Protokół z prac komisji to dokumentacja, która może być przedmiotem analizy organów odwoławczych, sądów administracyjnych itd. Do akt sprawy wgląd ma, na swój wniosek, nauczyciel. Zapisy protokołu powinny zatem być precyzyjne i szczegółowe – szczególnie w zakresie informacji o treści udzielanych przez nauczyciela odpowiedzi oraz uzasadnieniu spełniania bądź niespełniania wymagań niezbędnych do uzyskania kolejnego stopnia awansu zawodowego.

Po zakończeniu postępowania egzaminacyjnego lub kwalifikacyjnego z przebiegu pracy komisji sporządza się protokół zawierający:

- 1) datę i miejsce posiedzenia komisji;
- 2) imiona i nazwiska członków komisji;
- 3) imiona i nazwiska osób uczestniczących w pracach komisji w charakterze obserwatorów;
- 4) informacje o przebiegu egzaminu lub rozmowy, w tym pytania zadane nauczycielowi przez komisję i informacje o udzielonych odpowiedziach;
- 5) uzyskane przez nauczyciela oceny punktowe;
- 6) średnią arytmetyczną punktów;
- 7) uzasadnienie rozstrzygnięcia komisji;
- 8) podpisy członków komisji uczestniczących w jej pracach.

Protokoły i pozostała dokumentacja prac komisji egzaminacyjnej i komisji kwalifikacyjnej są przechowywane przez organ powołujący komisję. Organ, który powołał komisję

egzaminacyjną lub komisję kwalifikacyjną, zapewnia jej obsługę administracyjno-biurową, co oznacza, że do protokołowania posiedzenia może wyznaczyć osobę, która nie jest członkiem komisji.

Najczęściej zadaniem protokołowania posiedzenia obarcza się jednego z członków komisji, co ogranicza jego możliwość rzetelnego realizowania powierzonej funkcji. Nabiera to szczególnego znaczenia w świetle zapisów cytowanego raportu Najwyższej Izby Kontroli z 2018 roku⁸.

Wśród stwierdzonych nieprawidłowości pojawiły się między innymi uchybienie w zakresie zapewniania udziału w komisji eksperta nauczającego tego samego przedmiotu lub prowadzącego ten sam rodzaj zajęć co nauczyciel ubiegający się o awans.

Istotnym problemem w postępowaniach o nadanie stopnia awansu było niewłaściwe dokumentowanie przebiegu pracy komisji egzaminacyjnych i kwalifikacyjnych. Dotyczyło to w szczególności uchybienia wymogom zamieszczenia w protokole z pracy komisji informacji o treści odpowiedzi udzielanej przez nauczyciela na pytania członków komisji oraz uzasadnienia rozstrzygnięcia komisji⁹.

Podobne stanowisko zajął Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku OSK 1089/06 z dnia 21 czerwca 2007 r. Jak czytamy w uzasadnieniu wyroku, uzasadnienie rozstrzygnięcia komisji musi być wyczerpujące, wskazywać na spełnienie bądź niespełnianie wymagań, protokół musi być staranny, w szczególności zawierać informację o udzielonych przez nauczyciela odpowiedziach, nie ocenę tychże odpowiedzi.

Staranna dokumentacja stanowi podstawę do stwierdzenia ważności postępowania komisji przez organ nadający stopień, a tym samym nadania stopnia awansu. Nabiera szczególnego znaczenia, gdy komisja nie udziela swojej akceptacji. Dokumentacja pracy komisji jest wówczas analizowana przez organy odwoławcze czy ewentualnie sądy administracyjne¹⁰.

Z kolei w uzasadnieniu wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z 11 października 2018 r.¹¹ czytamy, że organ powołujący komisję jest związany merytorycznym stanowiskiem komisji kwalifikacyjnej w sprawie udzielenia (bądź nieudzielenia) nauczycielowi akceptacji. Nawet organ odwoławczy nie ma kompetencji do merytorycznego

⁸ Informacja o wynikach kontroli Najwyższej Izby Kontroli. System awansu zawodowego nauczycieli z 28 sierpnia 2018 r., https://www.nik.gov.pl/kontrole/wyniki-kontroli-nik/pobierz_px_remote_kno_p_07_079_200804041117251207300645_01,typ,k.pdf [dostęp: 10 kwietnia 2021 r.].

⁹ Ibidem.

¹⁰ OSK 1089/06 – Wyrok NSA, Centralna Baza Orzeczeń Sądów Administracyjnych, <http://orzeczenia.nsa.gov.pl/cbo/query> [dostęp: 27 kwietnia 2021 r.].

¹¹ IOSK 1442/18 – Wyrok NSA, Centralna Baza Orzeczeń Sądów Administracyjnych, <http://orzeczenia.nsa.gov.pl/cbo/query> [dostęp: 27 kwietnia 2021 r.].

weryfikowania odmowy udzielenia akceptacji przez komisję kwalifikacyjną lub zmiany dokonanej przez komisję oceny.

Ogromnego znaczenia wobec takiego stanowiska sądu nabiera protokół z przebiegu prac komisji. Ustawodawca założył, że: „w skład komisji kwalifikacyjnej wchodzi osoba przygotowana do oceny dorobku zawodowego nauczyciela. Postępowanie przed komisją zakłada pewną autonomię działań z punktu widzenia oceny dorobku zawodowego nauczyciela, a wyrazem tej oceny jest uzasadnienie zawierające stwierdzenia wartościujące i ocenne”¹².

Posiedzenie komisji egzaminacyjnej i kwalifikacyjnej w świetle przedstawionej argumentacji staje się szczególnie istotne dla zapewnienia wysokiej jakości systemu awansu zawodowego nauczycieli. Eksperti powołani w skład komisji, na podstawie swojej wiedzy i doświadczenia, weryfikują zarówno dokumentację zrealizowanych w okresie stażu działań jak i wartość merytoryczną odpowiedzi nauczyciela oraz zadań, które wykonuje przed komisją. Są zatem gwarantem wysokiego poziomu merytorycznego i metodycznego tych nauczycieli, którzy zdają egzaminy lub otrzymują akceptację na stopień nauczyciela dyplomowanego.

Protokół z posiedzenia komisji powinien zatem zawierać szczegółowy opis przebiegu weryfikowania stopnia spełniania wymagań przez nauczyciela. Informacja o pytaniach, treści udzielonych odpowiedzi, opis realizacji zadania praktycznego nie powinny budzić wątpliwości. Uzasadnienie rozstrzygnięcia komisji powinno w swej treści nawiązać do spełniania przez nauczyciela wymogów niezbędnych do uzyskania kolejnego stopnia awansu zawodowego.

¹² Ibidem.

Bibliografia

1. Informacja o wynikach kontroli Najwyższej Izby Kontroli. System awansu zawodowego nauczycieli z 28 sierpnia 2018 r., https://www.nik.gov.pl/kontrole/wyniki-kontroli-nik/pobierz_px_remote_kno_p_07_079_200804041117251207300645_01,typ,k.pdf [dostęp: 10 kwietnia 2021 r.].
2. Szumiec M., (2016), *System awansu zawodowego nauczycieli. Ocena kluczowego elementu reformy edukacji*, Warszawa: Oficyna Wydawnicza Impuls.
3. Wilkomirska A., Zielińska A., (2013), *Ocena systemu awansu zawodowego nauczycieli w Polsce. Studium empiryczne*, Warszawa: Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego

Ustawy

- Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela, t.j. Dz.U. 2019, poz. 2215, ze zm. Dz.U.2021, poz. 4., <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19820030019/U/D19820019Lj.pdf> [dostęp: 28 kwietnia 2021 r.].
- Ustawa z dnia 13 czerwca 2019 r. o zmianie ustawy – Karta Nauczyciela oraz niektórych innych ustaw, Dz.U. 2019, poz.1287, <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20190001287/O/D20191287.pdf> [dostęp: 28 kwietnia 2021 r.].
- Ustawa z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych, t.j. Dz.U. 2020, poz. 2029, 2400 oraz Dz.U. 2021, poz. 619, <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20170002203/U/D20172203Lj.pdf> [dostęp: 28 kwietnia 2021 r.].
- Ustawa z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych, t.j. Dz.U. 2019, poz.263, <http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20190000263/O/D20190263.pdf> [dostęp: 28 kwietnia 2021 r.].
- Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, t.j. Dz.U. 2021, poz. 478 i t.u. na podstawie: t.j. Dz.U. 2021, poz. 478, 619, <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20210000478/U/D20210478Lj.pdf> [dostęp: 28 kwietnia 2021 r.].
- Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego, t.j. 2021, poz. 735, <http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20210000735/O/D20210735.pdf> [dostęp: 28 kwietnia 2021 r.].

Rozporządzenia

- *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 26 lipca 2018 r. w sprawie uzyskiwania stopni awansu zawodowego przez nauczycieli*, t.j. Dz.U. 2020, poz. 2200, <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20200002200/O/D20202200.pdf> [dostęp: 28 kwietnia 2021 r.].
- *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 29 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych kryteriów i trybu dokonywania oceny pracy nauczycieli, zakresu informacji zawartych w karcie oceny pracy, składu i sposobu powoływania zespołu oceniającego oraz trybu postępowania odwoławczego*, Dz.U. 2018, poz. 1133, <http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20180001133/O/D20181133.pdf> [dostęp: 28 kwietnia 2021 r.].
- *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 sierpnia 2019 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie uzyskiwania stopni awansu zawodowego przez nauczycieli*, Dz.U. 2019, poz.1650, <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20190001650/O/D20191650.pdf> [dostęp: 28 kwietnia 2021 r.].

Orzeczenia

- OSK 1089/06 – Wyrok NSA, Centralna Baza Orzeczeń Sądów Administracyjnych, <http://orzeczenia.nsa.gov.pl/cbo/query> [dostęp: 27 kwietnia 2021 r.].
- I OSK 1442/18 – Wyrok NSA, Centralna Baza Orzeczeń Sądów Administracyjnych, <http://orzeczenia.nsa.gov.pl/cbo/query> [dostęp: 27 kwietnia 2021 r.].

Ośrodek Rozwoju Edukacji

Aleje Ujazdowskie 28

00-478 Warszawa

tel. 22 345 37 00

www.ore.edu.pl